

Tánh Không

Các anh chị thân,

Biên sau anh Nguyên Phước rất khó ☺ bởi những lời của anh rất đầy đủ và luôn luôn dựa vào kinh điển, xong cũng mạo muội góp vài nhận xét hay ý kiến thiển cận (cùng lỗi chánh tả)

1/ Chân đế và Tục đế chỉ là một (Chương hay đoạn 4 bài của anh) :

Nhưng vì tùy trình độ thâm nhập của bá tánh, tùy hoàn cảnh áp dụng, tùy thành tâm, khả năng mang đạo vào đời, mà ta có cảm tưởng có mâu thuẫn, và khác biệt. Chưa kể, sự đa dạng của đạo, và các lối giáo hoá (quyền hay thiệt, phương tiện hay rốt ráo, văn tuệ, tư tuệ hay tu tuệ, qua văn tự hay ngoại truyền bằng trực chỉ nhân tâm kiến tánh thành phật, dùng hèo gậy, la hét hay gọi đột nhiên và hối đồn kẻ đối thoại bằng " nói mau, nói mau " như trong Lâm Tế ... ☺)

2/ Đốn Lý tiệm tu :

Lúc ban đầu, chúng ta có thể tạm dùng trí hiểu biết, trí phân tách, trí phân biệt mà đoán hiểu đạo, mặc dù đó chỉ là lý tạm bợ không đúng hoàn toàn sự thật... Đó là phương tiện văn tự và khái niệm qua giáo lý. Muốn thực chứng, thông lệ chúng ta phải tiệm tu để đi dần dần đến trực giác, nhận thức sự việc mà tự biết, mà xem bản lai diện mục của mình, và cuối cùng thâm nhập cái trí huệ, cái trí vô phân biệt, không nhị biên, ngoài lý luận, khái niệm, nghĩ bàn...xong từ trạng thái đi từ mê, từ tâm phân biệt, phân tách, cho đến tâm vô phân biệt, sự chuyển biến không thể một sớm một chiều, mà là từ từ, từng giai đoạn, từng hoá thành... (ngay cả các vị thánh đến hành bồ tát được gọi là các vị giác ngộ từng phần, từng chặng... chỉ có đức phật mới là đáng giác ngộ hoàn toàn, viên mãn)

3/ Thói " sai lầm " của người thế gian :

là hay chấp chặt vào một câu, mà quên những ý nghĩa ẩn hay câu ngay bên cạnh.

Ví dụ, lúc giảng Bát Nhã Tâm Kinh (Quan tự tại đại bồ tát đã đi vào Bát nhã ba la mật đa sâu xa, soi thấy năm uẩn đều không, vượt mọi khổ ách) Thầy hay nói : Chúng ta (hay quý vị) ai ai cũng thuộc lòng kinh xong có vượt qua khổ ách chưa ? chưa phải không ? Bởi vì sao ? Bởi đọc tụng lâu lâu nhưng lại không soi sáng, chiếu kiến ngũ uẩn giai không, không mang áp dụng vào đời, thì làm thế nào vượt qua được !... giống như đọc lâu toa đơn bác sĩ, mà không chịu uống thuốc trị bệnh thì làm sao khỏi !

Hay chúng ta chỉ nhớ câu " Ứng vô sơ trụ nhi sanh kỳ tâm " của kinh kim cang (lúc đức phật giải đáp cho ngài Tu Bồ Đề) đã làm giác ngộ Lục Tổ Huệ Năng, mà quên những lời nhận định sau của ngài : " Đâu ngờ tánh mình vốn tự thanh tịnh ! Đâu ngờ tánh mình vốn không sanh diệt ! Đâu ngờ tánh mình vốn tự đầy đủ ! Đâu ngờ tánh mình vốn không dao động ! Đâu ngờ tánh mình hay sanh muôn pháp "

Cái thể thanh tịnh ấy là Tánh Không (bản lai diện mục, ông chủ, phật tánh v v) chứ gì ? Mọi pháp cùng bản thể Không. Cái Không " không có tự tánh, mà do lý nhân duyên họp thành, giả có " chứ chẳng phải cái Không " của Không ngộ, không có gì cả " .

Cái Không mà trong đó có sáng cái năng thành tựu, nếu hội đủ điều kiện, nếu gặp duyên thuận.

Cái Không mà các giác quan của phàm phu không nhận thức được bởi nằm trong trạng thái " tịnh ", và hiển lộ khi sang trạng thái " động " lúc hội đủ nhân duyên.

Đoán hiểu trại trại, ta có thể ghép " tánh Không tịch tĩnh " với khía cạnh bản thể (ontologique của anh NP) của Chân Đế (chân lý tuyệt đối)... và " tánh Không di động " với khía cạnh hiện tượng (aspect phénoménologique hay événementiel) của Tục Đế (tương đối)

Phàm phu chấp vào trạng thái " động " của tánh Không mà cho là thiệt có và thường còn.
Nhị Thừa không khéo chấp vào trạng thái " tịnh " mà kẹt ở tánh Không của Chân Đế
Trung Đạo đệ nhất nghĩa để có lẽ nên nhìn bao trùm cả hai, biết rõ " bộ mặt " của tánh Không,
nhưng vì ta vẫn còn sống trong phàm trần, nên phải tạm dung hoà với cái " hiện hữu " tạm có,
xem như là hình tướng của " Quả trong trạng thái động " do " các Nhân trong trạng thái tĩnh
mịch, nhưng lại chứa đựng sức năng của Quả " mà hiển lộ khi duyên hội đủ...

Suy tư lắm nhảm một mình, nếu có gì sai lầm, xin anh chị thiện tri thức cứ tự nhiên sửa lưng hay
chỉ giáo thêm giùm...

Thân,

Tuệ Minh Đức